

Document de suport per a les planificacions de les situacions d'aprenentatge a l'educació infantil

La planificació d'una situació d'aprenentatge ha de ser un instrument flexible i obert, en constant construcció i revisió; una eina viva que s'ha de contextualitzar en cada moment en funció de les necessitats educatives dels infants i que s'adapta a les situacions canviants, que permeti reflexionar sobre com s'ofereix als infants les millors oportunitats d'aprenentatge. Ha de situar l'infant al centre de les decisions, ha de reflectir un aprenentatge amb sentit i s'ha d'enriquir compartint significats amb la resta de l'equip educatiu.

Plantejar una situació d'aprenentatge a l'educació infantil vol dir obrir la possibilitat a l'imprevist. Les situacions han de sorgir de la vida quotidiana a l'aula, de les coses que passen, de les relacions que es donen, dels jocs que es produeixen...

Quan els infants tenen temps per jugar, per parlar, per experimentar i per relacionar-se, és molt possible que el repte d'una situació d'aprenentatge es doni de manera natural. És llavors quan l'equip educatiu ha de saber veure en l'activitat espontània dels infants l'oportunitat perquè esdevingui una situació d'aprenentatge. Cal, doncs, un equip educatiu amb una mirada atenta, que escolti, que observi i que intervingui.

La utilitat d'una planificació es relaciona, sobretot, amb la qualitat de les propostes que s'hi descriuen i amb la millora dels processos de desenvolupament i aprenentatge dels infants. I en menor mesura, amb la seva formalització. En conseqüència, té utilitat si respon a la realitat i si ajuda a reflexionar a l'equip educatiu. Aquesta concreció ha de permetre a l'equip educatiu anticipar què pretén fer i com ho ha de fer, planificant en el temps les diferents propostes d'aprenentatge que ofereix als infants. De cada situació d'aprenentatge s'ha d'anticipar la seqüència didàctica en el format que vagi millor; o, si va molt lligada als interessos i les manifestacions immediates dels infants, documentar-la a mesura que es va desenvolupant.

Així doncs, tot i que es proposa un model concret, es pot optar per una planificació dinàmica i oberta a modificacions relacionades amb el dia a dia. Això implica que les planificacions s'han d'anar revisant i actualitzant per ajustar-les a tots aquells imprevistos, situacions i circumstàncies que intervenen en la dinàmica del grup. Planificar des d'aquesta perspectiva vol dir obrir la mirada i ser receptiu a les incerteses del dia a dia i, sobretot, a les descobertes, preguntes, propostes i aportacions dels infants. Després caldrà contrastar la planificació amb els aprenentatges que s'hi han dut a terme i modificar-la, si escau. Sempre s'ha de considerar com una planificació d'allò que s'esdevé a l'aula. D'aquesta manera la planificació ha de permetre recollir els interessos espontanis que puguin sorgir dels infants i alhora permetre a l'equip educatiu mantenir una actitud flexible, saber aprofitar l'oportunitat i incorporar situacions no previstes a les quals es veu potencial educatiu.

Cada escola bressol o escola ha d'escollir el model que s'adeqüi més a les seves característiques. Ha de ser un document viu d'organització, reflexió i comunicació. Planificar implica reflexionar sobre el que es fa, el que funciona i el que no, per poder prendre decisions orientades a la millora del procés de desenvolupament i aprenentatge dels infants i a la millora de la tasca de l'equip educatiu.

El model proposat de planificació pretén ser pràctic i fàcil de completar:

- Recull els elements fonamentals del que es preveu que ha de passar a l'aula per afavorir els aprenentatges dels infants o per documentar allò que passa o que ja ha passat.
- És vàlid per a tota mena d'estratègies metodològiques globalitzades que facin un tractament competencial dels aprenentatges.
- Les competències clau, que són les eines per continuar aprenent al llarg de la vida, i altres elements transversals queden recollits i incorporats en les 11 competències específiques de l'etapa, tot i això és necessària una reflexió compartida de l'equip educatiu sobre tots aquests elements.

Títol	El títol és suggeridor del seu contingut? És prou motivador? Està formulat com una pregunta o una experiència a resoldre (no és un requisit imprescindible, però hi pot ajudar)? Es pot començar una situació d'aprenentatge amb un títol predeterminat o decidir-ho al llarg del procés o en finalitzar-la.
Nivell educatiu/ Internivell	Cal indicar a quin nivell educatiu es preveu implementar o s'ha implementat, o les edats dels infants si és una situació internivell.

Descripció

Cal descriure la situació d'aprenentatge i justificar per què es decideix realitzar-la. Cal indicar, si escau, la relació amb alguna altra situació d'aprenentatge, en quin context s'emmarca (realitat actual, passada o previsible en el futur) i quin és el repte que es planteja (un repte és un desafiament que sorgeix d'un interès plantejat pels infants, una pregunta, un problema, l'observació d'un fenomen, una informació o problemàtica de l'entorn proper o de la societat que els cridi l'atenció, una recerca, un encàrrec, un projecte, una necessitat plantejada per algú extern al grup..., situat en un context. Resoldre'l implica mobilitzar sabers i connectar accions a partir dels quals es desenvolupen capacitats personals.)

Competències específiques

Es poden identificar a l'inici de la situació d'aprenentatge, al llarg del procés o a la seva finalització.

- La finalitat d'una situació d'aprenentatge és el desenvolupament de les competències, per aquesta raó la programació haurà d'especificar en quines competències específiques s'incideix.
- Aquestes competències són les que estan referenciades al [Decret 21/2023, de 7 de febrer](#), d'ordenació dels ensenyaments de l'educació infantil.

Objectius d'aprenentatge

Són els enunciats que descriuen els aprenentatges que es preveu que adquiriran els infants i aquelles situacions en què seran necessaris. Es poden formular a l'inici de la situació d'aprenentatge, al llarg del procés o a la seva finalització.

Han d'estar redactats de la manera següent: CAPACITAT + SABER + FINALITAT.

- Les competències específiques estan formulades de forma general per a l'etapa i convé concretar-les en uns objectius d'aprenentatge per a cada situació. Aquests objectius defineixen quins seran els aprenentatges que es poden adquirir amb la realització d'aquesta situació d'aprenentatge.
- Els objectius d'aprenentatge i els criteris d'avaluació es poden ajustar mentre progressa la situació d'aprenentatge, si per exemple apareixen noves preguntes o interessos.

Criteris d'avaluació de la situació d'aprenentatge

Són els enunciats que descriuen com sabem o sabrem que cada infant ha adquirit els aprenentatges.

- S'han de redactar de la manera següent: ACCIÓ + SABER + CONDICIONS
- L'acció amb la qual s'inicia la redacció del criteri d'avaluació ha de ser una conducta observable, que permeti a l'equip educatiu constatar el grau d'assoliment de l'objectiu.
- Les condicions concreten les circumstàncies en les quals es desenvoluparà l'acció.
- Expressen el grau d'assoliment desitjat dels objectius d'aprenentatge a partir d'allò que fa l'infant.

Sabers

- Quins sabers del currículum es tracten?
- Aquests sabers poden ser els mateixos que estan referenciats al [Decret 21/2023, de 7 de febrer](#), d'ordenació dels ensenyaments de l'educació infantil.
- Es poden concretar o afegir nous sabers que responen al context proper de l'infant.

Desenvolupament de la situació d'aprenentatge

Cal explicar el desenvolupament de la situació d'aprenentatge de manera sintètica, donant resposta a aquestes possibles preguntes:

- Quines són les principals decisions respecte a les estratègies metodològiques que es preveuen utilitzar?
- Quins tipus d'agrupament es realitzaran?
- Quins són els principals recursos temporals, espacials, personals, materials, etc., que es necessiten?

- Caldrà la col·laboració de les famílies en algun moment?
- Com s'organitza l'espai? Com es distribueixen els infants?
- Es fa alguna proposta inicial de motivació o coneixements previs?
- Es plantegen diferents tipus de sabers de forma competencial?
- La seqüència de propostes segueix un fil conductor?
- Hi ha un equilibri entre interaccions individuals, en parelles o en grups?
- Hi ha propostes de diferents tipologies (manipulació, experimentació, joc, aplicació, reflexió...)?
- Com s'aconsegueix que l'infant esdevingui protagonista del seu aprenentatge? Es té en compte els seus interessos? S'adona dels aprenentatges que va adquirint?
- Es preveuen i es recullen les mesures i suports universals per atendre els diversos estils d'aprenentatge de tots els infants?
- S'observen atentament i es valoren els diferents imprevistos que puguin sorgir de la vida quotidiana en el desenvolupament de la situació d'aprenentatge per enriquir-la?
- Amb quins instruments o criteris s'ha previst avaluar l'assoliment dels objectius proposats? Com es fa partícips els infants i les seves famílies? Quina reflexió com a equip docent es fa dels resultats de la situació per a la millora dels aprenentatges?

Propostes d'aprenentatge i d'avaluació

En una situació d'aprenentatge cada proposta ha de tenir relació amb l'anterior i amb la posterior, no ha de ser un sumatori de propostes aïllades. Les propostes han de tenir un relat amb sentit dins de la situació d'aprenentatge.

Quines propostes d'aprenentatge i d'avaluació es preveuen realitzar? Quines són les principals estratègies metodològiques que es preveuen utilitzar? Quins tipus d'agrupament realitzarem? Quins són els principals materials i recursos que necessitarem?...

Compartim el que aprendrem

Punt de partida de la situació d'aprenentatge, moment en el qual es planteja el repte que serveix d'element motivador i que permet el tractament dels objectius plantejats. Moment també per identificar coneixements previs i en què es concreta què volem aprendre.

- Propostes d'exploració, manipulació, joc, conversa i activació de coneixements previs: què sé?, què penso?, què faig?, per què ho vull aprendre?, quina motivació tinc?... Davant d'una realitat concreta o d'un problema, s'ha d'explicitar els punts de partida propis i els de grup.

Aprenem

Mentre es desenvolupa la situació d'aprenentatge anem fent conscients els infants del que estem aprenent. L'equip educatiu facilita els mitjans, accions i propostes necessàries perquè els infants puguin relacionar allò que ja saben amb nous aprenentatges.

- Propostes d'identificació d'elements, relacions i variables noves que influeixen en la resolució del repte. Introduïm aquests elements nous amb diferents suports.
- Estem resolent el problema o la realitat concreta que ens havíem plantejat? Hi ha altres formes de veure, de pensar, de sentir, d'actuar i d'expressar-se?
- La situació d'aprenentatge va transformant l'infant i el grup?

Apliquem el que hem après

Aplicació per part dels infants dels aprenentatges adquirits en diferents situacions de vida i moments per a la reflexió i l'observació dels aprenentatges experimentats.

- Què hem après i com ho hem après?, què ha canviat?, com?, per què ens serveix o ens pot servir el que hem après?, per què és útil el que aprenem?, com puc aplicar noves maneres d'actuar, de veure, de pensar, de sentir, d'expressar-me?...
- La situació d'aprenentatge ens ha obert a noves experiències?
- Els fets viscuts a la situació d'aprenentatge ens preparen o ens ajuden per afrontar experiències posteriors?